

Zahvaljujući pomoći Pejinog praunuka Petra Mandarića Pere iz Sombora i unuka Miloša Mandarića (Miće Borina) jednog od rijetkih sadašnjih mještana Vrepca došli smo do dragocijenih podataka o Peji Mandariću autoru pjesme o dolasku kralja Aleksandra u Medak. Petar Mandarić Peja sin Vase-Vale rođen je 1870. godine u Vrepcu, gdje je i proveo svoj nasilno prekinut životni vijek. Njegova sklonost ka čitanju nailazila je ponekad i na nerazumijevanje. Unatoč tome imao je svoju zavidnu biblioteku, a volio je čitati i crkvene knjige o kojima je razmjenjivao mišljenja sa vrebačkim parohom protom Đurom Vitasom. U crkvi je bio aktivan kao pojac, a bio je i predsjednik crkvene opštine vrebačke što je u ono vrijeme predstavljalo veliku čast. Posebno je bio aktivan pri nabavi novih zvona za vrebačku crkvu koja su svečano osvećena 1931. godine.

Pejinu strast za čitanjem i informiranjem ilustrira i podatak da je sve do svoje smrti bio pretplatnik, i tada ugledne, beogradske novine "Politike".

Napisao je brojne pjesme koje je znao otpjevati prateći se na guslama, a poznati vrebački guslar je bio i njegov brat Ilija-Ilčega. O Pejinoj pismenosti svjedoči i rukopis kojim je napisao sačuvanu pjesmu o dolasku kralja Aleksandra u Medak.

Nije peja samo svirao i pisao pjesme. Bio je i vrstan majstor limar, a stariji vrepčani ga još pamte kao glavnog kuhara na raznim događanjima, a ponajviše na podušjima.

Plodan je bio Peja i obiteljskom životu. Supruga Pera-Perkuša rođ. Dragosavac mu je izrodila kćeri Anicu i Biku i sinove: Luku-Lujina, Božu-Boru, Vasu, Milu i Simu-Šimu koji nastavljaju tradiciju ugledne zadruge Vase Mandarića Vale.

Uspostavom ustaške tvorevine NDH i dolaskom ustaša u Vrebac nastaju teški dani i za Pejinu porodicu. Iako je, kao pravi hrišćanin, uvjeravao članove svoje porodice da im ne prijete životna opasnost od braće Hrvata ustaše su ga zaklale među prvim vrepčanima 2. augusta 1941. godine. Odrubili su mu glavu i bacili je u baštu. Porodica je sahranila njegovo obezgovljeno tijelo, a naknadno su sahranili i njegovu glavu čime je okončan ovozemaljski život čovjeka koji je na svoj način obilježio jednu epohu u razvoju rodnog mu Vrepca.

Nikola Cetina